

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 650/2025-63

Ústavný súd Slovenskej republiky (druhý senát) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného prof. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernolákova 492/5, Modra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo/80/2024 z 30. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Súdnemu dvoru Európskej únie **p r e d k l a d á** prejudiciálnu otázku:

„Má sa čl. 49 ods. 1 posledná veta Charty základných práv Európskej únie a v nej obsiahnutá zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu vykladať tak, že napriek tomu, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy je dovolanie v rámci trestného konania mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim voči právoplatnému súdnemu rozhodnutiu s trojročnou lehotou na jeho podanie pre odsúdeného, že súd rozhodujúci o dovolaní má povinnosť uplatniť voči odsúdenej osobe priaznivejšiu vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení dovolaním napadnutého súdneho rozhodnutia?“

2. Konanie **p r e r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav

1. Sťažovateľ v marci 2022 využil, že mu ako bývalému konateľovi spoločnosti Axion s.r.o. banka nezrušila oprávnenie disponovať s bankovým účtom spoločnosti a previedol 400 000 eur z účtu spoločnosti Axion s.r.o. na bankový účet spoločnosti Tomaso s. r. o. (kde je jediným konateľom a spoločníkom) s popisom „vrátenie pôžičky“. Následne žiadal účtovníčku spoločnosti Tomaso s. r. o. (ktorá bola zároveň účtovníčkou spoločnosti Axion s.r.o., pozn.) o zaevidovanie troch zmlúv o pôžičke spätne za rok 2021 – jednak (a) zmluvy o pôžičke, kde veriteľom mala byť spoločnosť Tomaso s. r. o. a dlžníkom spoločnosť Axion s.r.o. a predmetom poskytnutie pôžičky 400 000 eur, ďalej (b) zmluvy o pôžičke, podľa ktorej [REDAKOVANÉ] požičala spoločnosti Tomaso s. r. o. 100 000 eur, a (c) zmluvy o pôžičke, podľa ktorej sťažovateľ požičal spoločnosti Tomaso s. r. o. 300 000 eur.

2. Následne vykonal sťažovateľ z bankového účtu spoločnosti Tomaso s. r. o. tieto prevody: (a) 50 000 eur na svoj osobný zahraničný bankový účet, (b) 300 000 eur na svoj osobný tuzemský bankový účet, (c) v hotovosti vybral dvakrát 10 000 eur, (d) 3 000 eur previedol na účet spoločnosti Expatriate Advisory and Consulting, s.r.o. (kde je jediným spoločníkom a konateľom, pozn.), a (d) 29 605,98 eur ponechal na účte spoločnosti Tomaso s. r. o., to všetko bez právneho dôvodu a súhlasu oprávnenej osoby s cieľom získania majetkového prospechu.

3. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4T/47/2022 z 26. mája 2023 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona vo viacčinnom súbehu s pokračovacím obzvlášť závažným zločinom legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) a b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov a ochranný dohľad na 2 roky s uložením povinností spočívajúcich v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu a zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie. Okresný súd ďalej rozhodol, že sťažovateľ je povinný nahradiť poškodenej spoločnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky, škodu 400 000 eur. Poškodenú spoločnosť Axion s.r.o. v likvidácii okresný súd s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces.

4. Krajský súd v Bratislave rozsudkom sp. zn. 4To/131/2023 zo 14. decembra 2023 na základe odvolania podaného sťažovateľom zrušil prvostupňové rozhodnutie vo výroku o treste a ochrannom opatrení a zároveň sťažovateľovi uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 rokov a ochranný dohľad na dobu 2 rokov. Odvolací súd poukázal na to, že v okolnostiach veci išlo o prevádzanie finančných prostriedkov cez viacero bankových účtov, prevody boli rozdelené na viaceré platby smerujúce na viaceré tuzemské aj zahraničné bankové účty (niektoré neboli pochybením súdu súčasťou skutkovej vety, pozn. – krajský súd uviedol, že zo svojho zahraničného účtu ešte v ten istý deň, ako urobil ostatné prevody, previedol 40 000 eur na účet spoločnosti INTERACTIVE BROKERS CENTRAL EUROPE ZRT so sídlom v Maďarsku, pričom účet je vedený v Nemecku), čo podľa odvolacieho súdu v konečnom dôsledku predstavovalo zastieranie skutočného pôvodu finančných prostriedkov, a teda išlo o skrytý spôsob „*prania špinavých peňazí*“. Derogačným dôvodom zrušenia výroku o treste bolo, že pri vyhlasovaní odcudzujúceho rozsudku bol použitý § 223 ods. 5 Trestného zákona namiesto § 233 ods. 5 Trestného zákona.

5. Dňa 6. augusta 2024 nadobudla účinnosť rozsiahla novela právnych predpisov v oblasti trestného práva [zákon č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela“)], ktorou sa okrem iného podstatne znížili trestné sadzby za ekonomickú trestnú činnosť.

6. Sťažovateľ bol právoplatne odsúdený za (i) obzvlášť závažný zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona vo viacčinnom súbehu s (ii) pokračovacím obzvlášť závažným zločinom legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) a b) Trestného zákona. Podstatný bol v tomto prípade rozsah škody (400 000 eur), keď podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona platného v čase rozhodovania odvolacieho súdu išlo o škodu veľkého rozsahu („*Škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie*

suma dosahujúca najmenej päťstónásobok takej sumy. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.“). S ohľadom na to bolo možné sťažovateľovi uložiť v čase rozhodovania odvolacieho súdu za krádež podľa § 212 ods. 4 písm. a) Trestného zákona trest odňatia slobody na 10 až 15 rokov. Za obzvlášť závažný zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti mu bolo možné podľa § 233 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) a b) Trestného zákona uložiť trest odňatia slobody na 12 až 20 rokov.

7. Prijatá novela okrem iného upravila aj § 125 ods. 1 Trestného zákona, keď po nadobudnutí účinnosti novely sa škodou malou rozumie škoda prevyšujúca sumu 700 eur. Škodou väčšou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 20 000 eur. Značnou škodou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 250 000 eur. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 650 000 eur.

8. V prípade sťažovateľa by teda v zmysle novely išlo o značnú škodu, a preto by sťažovateľovi bol ukladaný trest podľa § 212 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v rozpätí 2 až 8 rokov (za krádež) a podľa § 233 ods. 4 písm. b) Trestného zákona rovnako v rozpätí 2 až 8 rokov (za legalizáciu výnosu z trestnej činnosti). Len pre komplexnosť ústavný súd uvádza, že v prípade aplikácie Trestného zákona po novele by už sťažovateľ nebol posudzovaný podľa § 233 ods. 4 písm. b) Trestného zákona (ide o kvalifikovanú skutkovú podstatu, ak sa legalizácia výnosu z trestnej činnosti posudzuje vo vzťahu k veci pochádzajúcej z obzvlášť závažného zločinu), pretože za obzvlášť závažný zločin sa v zmysle § 11 ods. 3 Trestného zákona považuje zločin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov (čo už by po novele nebol prípad sťažovateľa).

9. Proti rozhodnutiu krajského (odvolacieho) súdu podal sťažovateľ 17. júla 2024 dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (porušenie práva na obhajobu) a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

10. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Tdo/80/2024 z 30. apríla 2025 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) odvolanie sťažovateľa odmietol s odôvodnením, že v prípade dovolania obvineným nemožno opätovne namietať proti skutkovým zisteniam súdov – ktoré sú založené na výsledkoch vykonaného dokazovania v rozsahu, ktorý súd považoval za dostatočný – prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Námietka zákazu výpovede účtovníčky podľa najvyššieho súdu spadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a takto bola posúdená. Najvyšší súd poukázal na to, že samotné postavenie účtovníčky jej neukladá povinnosť zachovávať mlčanlivosť o účtovných operáciách týchto spoločností. Navyše, sťažovateľ jej výsluch nenamietal. Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vo vzťahu k návrhu sťažovateľa na doplnenie dokazovania môže byť naplnený, ak (a) súd prvého stupňa o návrhu obvineného na doplnenie dokazovania nerozhodol podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku – „*ignoroval ho*“, a s návrhom na doplnenie dokazovania sa nevysporiadal aspoň v odôvodnení svojho rozhodnutia, (b) ak bol návrh na doplnenie dokazovania predložený až v odvolaní a odvolací súd sa s týmto návrhom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej, a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. To sa nestalo v posudzovanom prípade. Okresný súd nevykonanie sťažovateľom navrhovaných dôkazov riadne odôvodnil. Rovnako krajský súd zrozumiteľne zaujal stanovisko k odvolacím námitkám sťažovateľa súvisiacim s jeho návrhmi na

doplnenie dokazovania. Vykonanie verejného zasadnutia napriek zdravotným problémom dôkladne odôvodnil už krajský súd (najmä s poukazom na opakovane kontrolovaný zdravotný stav sťažovateľa lekárom aj v priebehu verejného zasadnutia). Pokiaľ ide o námietku prerušenia prednesu obhajcu sťažovateľa v rámci konečného návrhu, najvyšší súd poukazuje na to, že konečný návrh nie je záverečnou rečou, posledným slovom ani dôkazným prostriedkom. Otázka zmeny v osobe konateľa nie je statusovou otázkou v zmysle § 7 ods. 2 Trestného poriadku, a súd preto podľa dovolacieho súdu postupoval správne, keď si ju vyhodnotil samostatne bez potreby vyčkávať na rozhodnutie civilného súdu. V tomto rozhodnutí sa najvyšší súd možnou aplikáciou novej (nižšej) trestnej sadzby nezaoberal.

11. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti zo 7. októbra 2025 namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 9 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru a podľa čl. 14 ods. 1 paktu. Poukazuje predovšetkým na neprimeranosť uloženého trestu odňatia slobody. Súčasťou jeho rozsiahlej argumentácie je aj námietka, že súd neaplikoval rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) BAJI Trans (rozsudok z 1. 8. 2025, C-544/23, ECLI:EU:C:2025:614) v zmysle čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), a tak neaplikoval priaznivejšiu právnu úpravu.

12. Uznesením z 13. novembra 2025 ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z dôvodu subsidiarity a v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd dospel k záveru, že na rozhodnutie tejto veci je potrebná odpoveď Súdneho dvora na otázku, či sa má zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu podľa čl. 49 ods. 1 poslednej vety charty použiť v dovolacom konaní, ktoré nasleduje po právoplatnom skončení veci, tak, ako sa otázka právoplatnosti posudzuje podľa vnútroštátnych procesných pravidiel.

14. Najvyšší súd na výzvu ústavného súdu uviedol, že na preskúvanú vec rozsudok BAJI Trans nedopadá z dôvodu, že (i) dovolanie je odlišný inštitút oproti kasačnej sťažnosti, (ii) vec bola pred rozhodovaním dovolacieho súdu právoplatne uzavretá a (iii) prekážkou má byť aj trojročná lehota na podanie dovolania.

15. Sťažovateľ v replike vyjadril nesúhlas s tvrdeniami najvyššieho súdu, že rozsudok BAJI Trans nie je aplikovateľný pre trestné konania, a tiež s názorom, že by exaktne vylučoval použitie priaznivejšej úpravy pre páchatel'a v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Hoci sa posúdenie momentu právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku musí vykonať na základe práva členského štátu, ktorý tento rozsudok vydal (pozri analogicky rozsudok z 5. 6. 2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, bod 36), nič to nemení na tom, že tento pojem musí mať na účely uplatnenia čl. 49 ods. 1 poslednej vety charty v celej Únii autonómny a jednotný výklad, keďže určuje rozsah práva zarúčeného týmto ustanovením, a teda aj rozsah povinností, ktoré z neho vyplývajú členským štátom.

16. Okolnosť, že odsúdenie sa podľa vnútroštátneho práva považuje za právoplatné, nie je rozhodujúca na účely uplatnenia čl. 49 ods. 1 poslednej vety charty súdom, na ktorý bol podaný opravný prostriedok proti rozhodnutiu, ktorým bolo toto odsúdenie vyhlásené. Nie je rozhodujúce ani označenie opravného prostriedku za „mimoriadny opravný prostriedok“ na úrovni vnútroštátneho práva. Skutočnosť, ako právne úpravy členských štátov slovne alebo pojmiami označujú riadne a riadne predvídateľné opravné prostriedky, nie je pre posúdenie momentu právoplatnosti skončenia veci na národnej úrovni rozhodujúca a nemôže vylučovať použitie priaznivejšej úpravy v dovolacom konaní.

17. Za rozhodujúce nie je možné považovať ani povahu kasačnej sťažnosti a jej porovnanie vo vzťahu k inštitútu dovolania, tak ako to uvádza najvyšší súd. Za rozhodujúci moment je potrebné považovať „právoplatnosť“ alebo „definitívnosť“ rozhodnutia vo veci (ktoré je ďalej už nemenné, nezmeniteľné, nezrušiteľné na národnej úrovni). Práve vzhľadom na spornosť momentu, kedy sa považuje rozhodnutie na vnútroštátnej úrovni za „právoplatné“ alebo „definitívne“, „konečné“, sťažovateľ navrhol prerušenie konania pred ústavným súdom za súčasného iniciovania prejudiciálneho konania.

II. Právny rámec

II.1. Právo Európskej únie:

18. Článok 49 ods. 1 charty stanovuje:

„Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.“

19. Článok 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva:

„Trestné činy prania špinavých peňazí

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby nasledujúce konanie, ak je spáchané úmyselne, bolo postihnutelné ako trestný čin:

a) zmena povahy alebo prevod majetku s vedomím, že takýto majetok pochádza z trestnej činnosti, s cieľom zatajiť alebo zakryť nezákonný pôvod majetku alebo pomôcť akejkoľvek osobe, ktorá je zapojená do páchania takejto činnosti, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania;

b) zatajenie alebo zakrytie pravej povahy, zdroja, miesta, rozmiestnenia, pohybu majetku, práv na majetok alebo vlastníctva majetku s vedomím, že takýto majetok pochádza z trestnej činnosti;

c) nadobudnutie, držba alebo používanie majetku s vedomím, že v čase nadobudnutia tento majetok pochádzal z trestnej činnosti.“

II.2. Výber z judikatúry Súdneho dvora:

20. Súdny dvor v rozsudku Berlusconi a i. (rozsudok z 3. 5. 2005, C-387/02, C-391/02 a C-403/02, ECLI:EU:C:2005:270, body 67 a 68) vyslovil:

„(67) V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry základné práva tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie Súdny dvor zabezpečuje. Na tento účel Súdny dvor získava podnety zo spoločných ústavných tradícií členských štátov, ako aj z usmernení, ktoré poskytujú medzinárodné zmluvy týkajúce sa ochrany ľudských práv, ku ktorým členské štáty pristúpili alebo na ktorých spolupracovali (pozri najmä rozsudky z 12. júna 2003, Schmidberger, C-112/00, Zb. s. I-5659, bod 71, a tam citovanú judikatúru, a z 10. júla 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, bod 65, a tam citovanú judikatúru).

(68) Zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu však tvorí súčasť spoločných ústavných tradícií členských štátov.“

21. Z toho vyplýva, že táto zásada musí byť považovaná za súčasť všeobecných zásad práva Spoločenstva, ktorú vnútroštátny súd musí dodržiavať, keď uplatňuje vnútroštátne právo prijaté s cieľom vykonať právo Spoločenstva, v danom prípade obzvlášť smernice o obchodných spoločnostiach.

II.3. Výber z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva:

22. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rozsudku Scoppola proti Taliansku (rozsudok zo 17. 9. 2009, sťažnosť č. 10249/03) vyslovil:

„Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa súd domnieva, že je potrebné upustiť od judikatúry, ktorú Komisia stanovila v prípade X proti Nemecku, a potvrdiť, že článok 7 ods. 1 dohovoru zaručuje nielen zásadu zákazu retroaktivity prísnejších trestných zákonov, ale implicitne aj zásadu retroaktivity miernejších trestných zákonov. Táto zásada je zakotvená v pravidle, podľa ktorého, ak existujú rozdiely medzi trestným zákonom platným v čase spáchania trestného činu a následnými trestnými zákonmi prijatými pred vynesením konečného rozsudku, súdy musia uplatniť zákon, ktorého ustanovenia sú pre obžalovaného najpriaznivejšie.“

II.4. Vnútroštátna právna úprava:

23. Podľa čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy:

„(1) Osobná sloboda sa zaručuje.

(2) Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.“

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

„Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“

25. Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy:

„Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.“

26. Podľa § 11 ods. 3 Trestného zákona (znenie je rovnaké pred aj po prijatí novely, pozn.):

„Zločin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, sa považuje za obzvlášť závažný.“

27. Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom k 14. decembru 2023 (deň právoplatnosti odsúdenia):

„Škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.“

28. Podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom po novele:

„Škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 700 eur. Škodou väčšou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 20 000 eur. Značnou škodou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 250 000 eur. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 650 000 eur. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu.“

29. Podľa § 212 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom k 14. decembru 2023:

„(1) Kto si prisvojí cudziu vec tým, že sa jej zmocní a

a) spôsobí tak malú škodu,

(4) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.“

30. Podľa § 212 ods. 3 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom po novele:

„Odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním značnú škodu...“

31. Podľa § 233 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom k 14. decembru 2023 (znenie sa nezmenilo ani po novele, pozn.):

„(1) Kto nadobudne, prechováva alebo užíva vec, ktorá je výnosom z trestnej činnosti spáchanej inou osobou na území Slovenskej republiky alebo v cudzine, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá ten, kto

a) ukryje, na seba alebo iného prevedie vec, ktorá je výnosom z trestnej činnosti spáchanej na území Slovenskej republiky alebo v cudzine.“

32. Podľa § 233 ods. 5 písm. a) a b) Trestného zákona v znení účinnom k 14. decembru 2023:

„(5) Odňatím slobody na dvanásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

a) vo veľkom rozsahu,

b) vo vzťahu k veci pochádzajúcej z obzvlášť závažného zločinu...“

33. Podľa § 233 ods. 4 písm. b) Trestného zákona v znení účinnom po novele:

„Odňatím slobody na dva roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

b) v značnom rozsahu...“

34. Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku:

„Dovolenie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.“

35. Podľa § 369 Trestného poriadku:

„(1) Dovolenie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

(2) Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,

b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

(3) Osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže podať dovolanie aj preto, že taký výrok nebol urobený.

(4) Ak sa týka rozhodnutie uvedené v § 368 ods. 1 viacerých osôb, možno dovolanie podať tiež len proti tej časti rozhodnutia, ktoré sa týka niektorej z týchto osôb.

(5) V prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

(6) Ak podnet podľa odseku 1 podala osoba, ktorej tento zákon právo na jeho podanie nepriznáva, minister spravodlivosti o podnete nekoná; toho, kto podnet podal, o tom upovedomí.“

36. Podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku:

„Ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému

aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plynie lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.“

37. Podľa § 371 Trestného poriadku:

„(1) Dovolanie možno podať, ak

a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,

b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,

e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania,

f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,

g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,

h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,

j) bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,

k) proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné,

l) odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobral na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania,

m) pred podaním obžaloby generálny prokurátor zrušil právoplatné rozhodnutie prokurátora po lehote uvedenej v § 364 ods. 3,

n) bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie a súd rozhodol, že podmienené prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

(2) Minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienenom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienenčne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienenom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste. Minister spravodlivosti podá dovolanie aj vtedy, ak súd rozsudkom schválil dohodu o vine a treste, ktorá nie je so zreteľom na závažné porušenie hmotnoprávnych ustanovení primeraná alebo spravodlivá.

(3) Minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

(4) Dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

(5) Dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

(6) Dovolanie v neprospech obvineného nemožno podať len z toho dôvodu, že súd postupoval podľa § 391 ods. 2 alebo § 405 písm. b).

(7) Dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.“

II.5. Výstupy z rozhodovacej praxe:

38. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4Tdo/37/2024 z 19. augusta 2025 uviedol, že:

«... Aj v prípade, že by o aplikáciu práva Únie v prejednávanej veci išlo, závery dotknutého rozhodnutia súdneho dvora vzťahujúce sa na kasačnú sťažnosť v správnom konaní, nie je možné, podľa názoru najvyššieho súdu, bez ďalšieho na dovolanie v trestnom konaní použiť.

S ohľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti druhostupňovému rozhodnutiu, jeho použitiu predchádza odvolacie konanie, je ho možné podať v dlhej lehote troch rokov, dôvody jeho podania sú úzko vymedzené za konkrétnych špecifických podmienok (nie je určené všetkým obvineným) a na podklade právoplatného rozhodnutia, proti ktorému smeruje sa už 3 roky právoplatne vykonávajú tresty (ak majú takéto dlhé trvanie), je možné dospieť k spoľahlivému záveru, že dovolanie je svoju povahou mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa, a preto aplikácia § 49 ods. 1 Charty v jeho prípade neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na to, že súdny dvor vo vyššie rozvedených súvislostiach neuvažoval a ani nemohol, pretože otázka „lex mitior“ v podmienkach dovolania v trestnom konaní nebola predmetom jeho rozhodovania, nie je jeho rozhodnutie (C - 544/23), z dôvodu zásadnej odlišnosti dovolania v trestnom konaní od kasačnej sťažnosti v správnom konaní, v trestnom konaní použiteľné.»

39. V neskoršom uznesení sp. zn. 4Tdo/45/2023 z 18. septembra 2025 najvyšší súd predložil tieto úvahy:

«90. Zhrnúc teda vyššie uvedené, s ohľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti druhostupňovému rozhodnutiu, jeho použitiu predchádza odvolacie konanie, je ho možné podať v dlhej lehote troch rokov, dôvody jeho podania sú úzko vymedzené za konkrétnych špecifických podmienok (nie je určené všetkým obvineným) a na podklade právoplatného rozhodnutia, proti ktorému smeruje sa už 3 roky právoplatne vykonávajú tresty (ak majú takéto dlhé trvanie), je

možné dospieť k spoľahlivému záveru, že dovolanie je svoju povahou mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa, a preto aplikácia § 49 ods. 1 Charty v jeho prípade neprichádza do úvahy.

91. Vzhľadom na to, že súdny dvor vo vyššie rozvedených súvislostiach neuvažoval a ani nemohol, pretože otázka „*lex mitior*“ v podmienkach dovolania v trestnom konaní nebola predmetom jeho rozhodovania, nie je jeho rozhodnutie (C - 544/23), z dôvodu zásadnej odlišnosti podmienok použitia dovolania v trestnom konaní od kasačnej sťažnosti v správnom konaní, v trestnom konaní použiteľné.»

40. Odlišné úvahy prezentoval ústavný súd v uznesení sp. zn. IV. ÚS 202/2024 z 24. apríla 2024:

„Ak trestné konanie dospeje do sťažovateľom neželaného stavu a potvrdia sa ním prezentované obavy o prísnejšom posúdení jeho viny i o trestnosti skutku kladeného mu za vinu, nič mu nebude brániť v tom, aby proti právoplatnému rozsudku uplatnil výhrady sformulované v odôvodnení ústavnej sťažnosti v dovolaní, ktoré je dostupným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd v trestnom konaní. Bude potom úlohou dovolacieho súdu poskytnúť účinnú ochranu sťažovateľovmu základnému právu na súdnu ochranu, právu na spravodlivé súdne konanie či právam podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru, ako aj právu na osobnú slobodu.“

41. V uznesení sp. zn. IV. ÚS/503/2025 z 30. septembra 2025 ústavný súd zasa konštatoval, že:

„II. Aktuálna judikatúra Súdneho dvora Európskej únie predstavovaná rozsudkom C-544/23 z 1. augusta 2025 (ak by bola použiteľná ako argument na vykonanie prieskumu už právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, a ak áno, tak na vykonanie prieskumu ich určitého okruhu na základe spojenia s prvkom výkonu európskeho práva) by mohla byť takto použitá len vo vzťahu k prieskumu pôvodného právoplatného meritórneho rozhodnutia v dovolacom konaní podľa Trestného poriadku (a to pri kvalifikačnom použití zákona zmeneného po právoplatnosti dotknutého rozhodnutia). To však neplatí o konaní o obnove trestného konania...“

III.

O prejudiciálnej otázke

III.1. O prípustnosti:

42. Sťažovateľ bol v roku 2023 odsúdený za obzvlášť závažný zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a) a ods. 5 písm. a) a b) Trestného zákona za skutok spáchaný v roku 2022. Keďže predmetné ustanovenie bolo novelizované zákonom č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to v zmysle bodu 44 dôvodovej správy, s cieľom transponovať smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (ďalej len „smernica 2018/1673“), ide podľa ústavného súdu o právnu úpravu, ktorá spadá do rámca práva Únie, čím dochádza k vykonávaniu práva Únie, v dôsledku čoho je daná pôsobnosť charty v zmysle jej čl. 51 ods. 1 (rozsudok Súdneho dvora Åkerberg Fransson z 26. 2. 2013, C-617/10, ECLI:EU:C:2013:105, body 17 až 23).

43. Podstatnou námietkou, ktorú sťažovateľ prezentuje v podanej ústavnej sťažnosti, je argumentácia rozsudkom Súdneho dvora BAJI Trans, pretože v prípade, ak možno závery v ňom prezentované aplikovať aj na dovolacie konanie v rámci trestného konania v slovenskom právnom poriadku, potom do úvahy prichádza výrazne nižší trest pre sťažovateľa (namiesto 12 rokov trestu odňatia slobody je to trest v rozpätí 2 až 8 rokov). Pre komplexnosť poukazuje ústavný súd na čl. 5 bod 2 smernice 2018/1673, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 3 ods. 1 a 5 bolo možné uložiť trest odňatia slobody s hornou trestnou sadzbou najmenej štyri roky.

44. Je zrejmé, že na to, či je potrebné aplikovať *lex mitior* aj v dovolacom konaní, sa názory odbornej verejnosti rôznia, pritom ide o otázku zásadnú, ktorá má v mnohých prípadoch podstatný vplyv na výšku uloženého trestu.

45. Od odpovede Súdneho dvora na položenú prejudiciálnu otázku teda závisí rozhodnutie ústavného súdu o porušení základných práv sťažovateľa. Ak by totiž bola odpoveď Súdneho dvora kladná, otvorila by sa otázka ústavnej udržateľnosti rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré malo spôsobiť zásah do základných práv sťažovateľa, čo by následne mohlo vyústiť do zrušenia napadnutého rozhodnutia. Položená prejudiciálna otázka celkom zrejme nie je len otázkou akademickou či hypotetickou.

III.2. O veci samej:

46. Ústavný súd predkladá prejudiciálnu otázku za takých okolností, keď najvyšší súd opakovane vo svojich rozhodnutiach konštatuje, že v dovolacom konaní použitie pre páchatel'a priaznivejšej trestnej sadzby normovanej zákonodarcom po právoplatnom skončení veci nie je dôvodné.

47. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej záležitosti, keď sa rozhodnutím odvolacieho súdu podľa vnútroštátnych predpisov stalo odsúdenie sťažovateľa právoplatné, no do uplynutia dovolacej lehoty zákonodarcu znížil za prejednávaný trestný čin trestnú sadzbu, a to vo sfére záujmu Európskej únie. Ústavný súd konfrontuje závery najvyššieho súdu s nasledovnými úvahami.

Právoplatné skončenie veci

48. V rozsudku BAJI Trans Súdny dvor uvádza (body 102 – 103), že odsúdenie nemožno považovať za právoplatné („*définitive*“), pokiaľ je napadnuteľné riadnym opravným prostriedkom. Ten pre potreby výkladu a aplikácie charty autonómne definuje ako opravný prostriedok, ktorý je súčasťou riadneho priebehu konania a ktorý ako taký predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať a ktorý strany konania môžu podať v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti, pričom je spôsobilý dosiahnuť zrušenie alebo zmenu odsudzujúceho rozsudku alebo uloženého trestu. Nie je pritom vôbec rozhodujúce, ako vnútroštátne právo a právna teória označujú tento opravný prostriedok, ani či predmetné odsúdenie je na vnútroštátnej úrovni chápané ako právoplatné (bod 99). Nie je rozhodujúci ani suspenzívny účinok alebo jeho absencia (bod 104).

49. V členských štátoch Európskej únie sa skutočne moment nadobudnutia právoplatnosti odsudzujúcich rozsudkov vydaných v trestnom konaní líši. Kým napr. slovenský Trestný poriadok spája právoplatnosť rozsudku s momentom, keď už proti nemu nemožno podať odvolanie a žiadne odvolacie konanie proti danému rozsudku už ani neprebíha (§ 183), v zmysle nemeckého trestného

práva procesného tento moment právoplatnosti nastáva až vo chvíli, keď už nemožno podať dovolanie a žiadne dovolacie konanie už neprebíha (§ 343 ods. 1 StGB), v dôsledku čoho aj procesná teória dovolanie (*Revision*) označuje za riadny opravný prostriedok (Beulke/Swoboda *Strafprozessrecht*, 16. Auflage. Heidelberg: C. F. Müller, 2022, s. 403). Rovnako podanie dovolania oddiaľuje právoplatnosť v talianskom trestnom konaní (čl. 648 c.p.p.) a rovnako talianska procesná teória dovolanie (*ricorso per cassazione*) označuje za riadny opravný prostriedok (Tonini/Conti *Manuale di procedura penale*, 24a edizione. Milano: Giuffrè, 2023, s. 991 – 992).

Rozdielny obsah dovolania oproti kasačnej sťažnosti

50. Z rozhodnutia Súdneho dvora v rozsudku BAJI Trans v podstatnom vyplýva, že pre účely čl. 49 ods. 1 charty je kasačná sťažnosť podľa Správneho súdneho poriadku v prípadoch, keď kasačný súd rozhoduje o správnych deliktoch s trestnoprávnou povahou, riadnym opravným prostriedkom, a to bez ohľadu na jeho označenie vnútroštátnym právom, a preto v týchto prípadoch musí kasačný súd presadiť všeobecnú zásadu *lex mitior*, a to vzhľadom na jej priamy účinok aj proti výslovnému textu zákona (samozrejme, vo veciach, kde sa vykonáva právo Európskej únie). Z rozsudku nie je možné vyvodiť, že podaný výklad sa vzťahuje len na sankcie pri správnych deliktoch, a nie na tresty za trestné činy.

51. Ústavný súd sa pri opisovaní skutkových okolností veci zámerne neobmedzil len na právny dôvod *lex mitior*, ale opísal uplatnenie viacerých dovolacích dôvodov a vysporiadanie sa s nimi zo strany dovolacieho súdu. Ústavný súd tým mieni opísať široký rozsah právnych dôvodov, ktoré môžu byť *in abstracto* uplatňované ako dovolacie dôvody. Dovolatelia môžu namietať nezákonné zloženie súdu, zaujatosť sudcov či orgánov činných v trestnom konaní, jeho nepríslušnosť [§ 371 ods. 1 písm. a), b) a e) Trestného poriadku], ale aj porušenie práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli vykonané nezákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], nesprávne právne posúdenie [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], ale aj napríklad uloženie trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku].

52. Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť, čo však v zmysle rozsudku Súdneho dvora BAJI Trans nie je relevantné (bod 107 rozsudku, pozn.). Napriek tomu musí ústavný súd poznamenať, že pri selektívnom prístupe pri dokazovaní nemožno vylúčiť, že po zrušení odsudzujúceho rozsudku dovolacím súdom môže dôjsť dokonca aj k novému ustáleniu skutkového stavu.

Výnimočné okolnosti dovolania

53. Podľa Súdneho dvora kasačná sťažnosť podmienky riadneho opravného prostriedku spĺňa, pretože ju strana konania má k dispozícii v zákonnej lehote bez potreby preukázania výnimočných okolností („*circonstances exceptionnelles*“) a je spôsobilá viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku (bod 108). Súdny dvor tým zjavne potvrdil názor generálneho advokáta vyjadrený v bodoch 85 a 102 jeho návrhov, podľa ktorého kasačné dôvody podľa § 440 ods. 1 Správneho súdneho poriadku nemožno považovať za „výnimočné okolnosti“, pretože umožňujú prieskum prakticky všetkých hmotnoprávných a procesnoprávných väd. Zároveň rozsudok (bod 103) aj návrhy

generálneho advokáta (body 95 a 102) uvádzajú príklady toho, čo sa za výnimočné okolnosti považovať bude.

54. Ústavný súd rozumie rozsudku Súdneho dvora BAJI Trans tak, že jednotné, autonómne kritériá momentu právoplatnosti v trestnom konaní analogicky prevzal z konštantnej judikatúry ESĽP, ktorý ich najpodrobnejšie rozpracoval v judikatúre týkajúcej sa čl. 4 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 7“), a to najmä s poukazom na rozsudok veľkej komory ESĽP vo veci Mihalache proti Rumunsku (rozsudok z 8. 7. 2019, sťažnosť č. 54012/10, body 114 – 116). Podľa prvého odseku tohto článku „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať... za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený právoplatným rozsudkom...“, čo však podľa druhého odseku nebráni „obnove konania..., ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci“. ESĽP konštantne označuje, vychádzajúc z vysvetliviek k protokolu č. 7, opravné prostriedky oddaľujúce moment nadobudnutia právoplatnosti ako riadne a opravné prostriedky smerujúce proti právoplatnému odsudzujúcemu alebo oslobodzujúcemu rozhodnutiu ako mimoriadne, pričom podmienky druhého odseku („nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní“), ospravedlňujúce prelomenie právoplatnosti v neprospech obvineného, dlhodobu a pravidelne označuje presne pojmom „výnimočné okolnosti“ (citovaný rozsudok Mihalache, bod 136; rozsudok Nikitin proti Rusku z 20. 7. 2004, sťažnosť č. 50178/99, bod 45; rozsudok Xheraj proti Albánsku z 29. 7. 2008, sťažnosť č. 37959/02, bod 72; rozsudok Horhat proti Rumunsku z 3. 3. 2020, sťažnosť č. 53173/10, bod 38; rozsudok W.A. proti Švajčiarsku z 2. 11. 2021, sťažnosť č. 38958/16, bod 66; rozsudok Stávilá proti Rumunsku z 1. 3. 2022, sťažnosť č. 23126/16, bod 93).

55. Dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku však popri rozmanitých procesných vadách zahŕňajú aj hmotnoprávne dôvody, konkrétne to, že „bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa“ [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku], ako aj to, že „rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia“ [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. ESĽP však takéto hmotnoprávne dôvody nepovažuje za výnimočné okolnosti odôvodňujúce prelomenie právoplatnosti v neprospech obvineného a v prípadoch, že k takému nedovolenému prelomeniu právoplatnosti došlo, už viackrát vyslovil porušenie čl. 4 protokolu č. 7 alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. citovaný Mihalache; rozsudok Zakrzewski proti Poľsku zo 14. 11. 2024, sťažnosť č. 63277/19; rozsudok Savinskiy proti Ukrajine z 28. 2. 2006, sťažnosť č. 6965/02). Podľa judikatúry ESĽP totiž týmito výnimočnými okolnosťami môžu byť – okrem nových a novoobjavených skutočností – jedine procesné vady (napr. citované rozsudky Horhat, bod 40 a Mihalache, bod 133).

56. Ústavný súd vníma dovolanie a dovolacie dôvody normované Trestným poriadkom ako komplexné a také, ktoré nevyžadujú preukázanie výnimočných okolností. Dovolanie je súčasťou riadneho priebehu konania, ako také predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať a ktoré strany konania môžu podať v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti. Dovolaním sa rozhoduje *i. a.* o zákonnosti uloženia trestu za spáchaný trestný čin, a teda o individuálnej trestnej veci pri dodržaní zásad trestného práva, a tým aj základných práv zakotvených v charte. Dovolací proces neprebíha tak,

že si dovolací súd vyberá prípad, aby ho judikoval na účely zjednotenia aplikačnej praxe. Tak ako o každom odvolaní aj o každom dovolaní musí súd rozhodnúť. Vyčerpanie dovolania je aj rutinnou podmienkou naplnenia subsidiárnej právomoci ústavného súdu a dovolanie sa kvalifikuje ako účinný prostriedok nápravy (IV. ÚS 591/2025, I. ÚS 182/2023).

57. Pôsobenie zásady *lex mitior* môže umocňovať skutočnosť, že Trestný poriadok dáva možnosť podania podnetu na odloženie výkonu rozhodnutia, pričom dovolací súd nemá explicitne stanovené výnimočné limity na takéto opatrenie. Podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku môže minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, odložiť alebo prerušiť až do rozhodnutia. *Po podaní dovolania tak môže urobiť aj dovolací súd.* Urobiť tak môže až do svojho rozhodnutia o podanom dovolaní, pričom také jeho rozhodnutie nie je podmienené podaním dovolania ministrom spravodlivosti alebo generálnym prokurátorom (môže byť teda podané ktoroukoľvek oprávnenou osobou – § 369 TP) (Čentíš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. Trestný poriadok II. § 196 – 569. Bratislava : C. H. Beck, 2021, komentár k § 380).

58. Závery v prospech zásady *lex mitior* môžu vyplývať aj z pomerne rutinného (nie výnimočného) postupu dovolacieho súdu, ktorý sám nariadi väzbu v prípade, že zrušuje právoplatný odsudzujúci rozsudok. Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku platí, že: „*Ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.*“

Neprimeraná lehota na dovolanie (trojročná)

59. Súdny dvor už poskytol dôležité výkladové východiska aj pre posúdenie predmetnej veci. Napriek tomu sa ústavný súd domnieva, že doplnenie výkladu k aplikabilite zásady *lex mitior* v dovolacom konaní je pred posúdenie predmetnej veci dôležité nielen z dôvodu komparácie inštitútu kasačnej sťažnosti pri správnych deliktoch a inštitútu dovolania pri ukladaní trestov za trestné činy, ale aj z dôvodu výkladu, či trojročná dovolacia lehota nie je prekážkou pre použitie zásady podľa čl. 49 ods. 1 poslednej vety charty.

60. Najvyšší súd sa totiž domnieva, že ide o takú dlhú lehotu, že už nemožno hovoriť o riadnom opravnom prostriedku. Ústavný súd na jednej strane uznáva, že z komparatívneho hľadiska ide v európskom priestore o nezvyčajne dlhú lehotu pre podanie dovolania. Na druhej strane ale existujú otázky, či izolovane len samotná dĺžka dovolacej lehoty môže eliminovať cieľ, ktorým je presadzovanie *lex mitior* ako súčasť všeobecných právnych zásad a ktorá je výsledkom spoločných ústavných tradícií členských štátov, ako aj usmernení, ktoré poskytujú medzinárodné zmluvy týkajúce sa ochrany ľudských práv, ku ktorým členské štáty pristúpili alebo na ktorých spolupracovali (pozri najmä rozsudky Súdneho dvora Schmidberger z 12. 6. 2003, C-112/00, Zb. s. I-5659, ECLI:EU:C:2003:333, bod 71, a tam citovanú judikatúru, Booker Aquaculture a Hydro Seafood z 10. 7. 2003, C-20/00 a C-64/00, Zb. s. I-7411, ECLI:EU:C:2003:397, bod 65, a tam citovanú judikatúru). Podľa rozsudku BAJI Trans tvorí zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu súčasť spoločných ústavných tradícií členských štátov (bod 75). Podľa rozsudku Berlusconi bola samotná zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu uznaná Súdnym dvorom za všeobecnú zásadu práva Spoločenstva (body 66 – 69).

61. Ústavný súd poznamenáva, že trojročná dovolacia lehota obsahuje lehotu (kratšiu), ktorá by na účely použiteľnosti zásady *lex mitior* bola postačujúca, a je otázne, či by odsúdení páchatelia trestných činov ako adresáti noriem o dovolaní mali doplácať na potencionálne nekvalitný legislatívny akt dotýkajúci sa výlučne pridlhej doby na uplatnenie práva a či by následky v podobe použitia zásady *lex mitior* nemala znášať verejná moc vrátane výkonnej a zákonodarnej moci.

62. Sťažovateľ namieta porušenie čl. 49 ods. 1 charty najvyšším súdom, konkrétne neuplatnenie na jeho vec miernejšej trestnej sadzby účinnej od 6. augusta 2024, teda trestnej sadzby, ktorá nadobudla účinnosť v priebehu dovolacieho konania. A ako Súdny dvor výslovne upozorňuje v bodoch 111 – 113 rozsudku BAJI Trans, vnútroštátny súd je povinný aplikovať zásadu *lex mitior* aj za cenu neaplikovania akýchkoľvek vnútroštátnych ustanovení, ktoré by mu v tom bránili, a to z dôvodu, že čl. 49 ods. 1 charty obsahujúci spomínanú zásadu má priamy účinok.

63. Ústavný súd k tomu dodáva, že rozsudky Súdneho dvora vydané v konaní podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie majú deklaratórnu povahu a objasňujú a spresňujú význam a dosah pravidiel práva Únie tak, ako sa musia alebo by sa mali chápať a uplatňovať od okamihu, keď nadobudli účinnosť [rozsudok Latvijas Republikas Saeima (Points de pénalité) z 22. 6. 2021, C-439/19, bod 132]. Preto by nemalo byť rozhodujúce, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vydané ešte pred vyhlásením rozsudku BAJI Trans.

64. Ústavný súd poznamenáva, že rozsudky Súdneho dvora Trestný poriadok neradí medzi dôvody obnovy konania a samotný Súdny dvor v minulosti uviedol, že z práva Európskej únie nevyplýva povinnosť rozšíriť dôvody obnovy konania aj na porušenia charty (rozsudok Súdneho dvora XC a i. z 24. 10. 2018, C-234/17, ECLI:EU:C:2018:853).

65. Ústavný súd preto predkladá Súdnemu dvoru nasledovnú prejudiciálnu otázku:

„Má sa čl. 49 ods. 1 posledná veta Charty základných práv Európskej únie a v nej obsiahnutá zásada retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho trestu vykladať tak, že napriek tomu, že podľa vnútroštátnej právnej úpravy je dovolanie v rámci trestného konania mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim voči právoplatnému súdному rozhodnutiu s trojročnou lehotou na jeho podanie pre odsúdeného, že súd rozhodujúci o dovolaní má povinnosť uplatniť voči odsúdenej osobe priaznivejšiu vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nadobudla účinnosť po vyhlásení dovolaním napadnutého súdneho rozhodnutia?“

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu